

Pöytäkirjat, viranhaltijapäätökset ja lausunnot

331/81/2013, 354/81.812/2013, 352/12.120/2013, 342/12.120/2013, 314/12.120/2013,
152/81.812/2013, 285/12.120/2013

MH § 151

Kainuun liitossa on valmistunut seuraavat:

Kokouspöytäkirjat:

- Yhteistyötoimikunta 8.10.2013

Viranhaltijapäätökset:

Henkilöstön vuosilomaa-, sairautta-, työaikavapaata-, virkavapaata-, palkkausta-, virkamatkaa- ja henkilöstökoulutuksia koskevat päätökset ajalla 10.9.2013 - 14.10.2013:

Maakuntajohtaja Pentti Malinen: § 91-110

Hallintopäällikkö Harri Turkulainen §:t 14

Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen §:t 69-77

Kehittämisojohtaja Jorma Teittinen §:t 33-39

Muut kuin em. päätökset:

Maakuntajohtaja Pentti Malinen:

Muu päätös: KV-asioiden tiimin asettaminen (§ 13)

Avustuspäätös: Avustuksen myöntäminen SoulHealer -yhtyeelle (§1)

Muu päätös: Kainuun liiton edunajamistiimin asettaminen (§ 14)

Henkilöstöpäätös: Edustajan nimeäminen Pohjois-Suomen liikenne- ja logistiikkatyöryhmään (H.Heikkinen) (§ 19)

Lisätietoja kokouspöytäkirjoista ja viranhaltijapäätöksistä antaa hallintopäällikkö Harri Turkulainen, puh. 044 710 0866 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Lausunnot:

1) Maakuntajohtaja Pentti Malinen ja vs. aluekehitysjohtaja Paula Karppinen ovat 13.9.2013 antaneet Valtiovarainministeriölle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO JULKISEN HALLINNON ASIAKASPALVELUN
KEHITTÄMISHANKKEEN LOPPURAPORTISTA - VASTAUKSET
LAUSUNTOKYSELYYN

Julkisen hallinnon asiakaspalvelun kehittämishankkeen tavoite luoda koko maan kattava yhden luukun –periaatteella toimivien asiakaspalvelupisteiden verkko on kansalaisten ja asiakkaiden kannalta hyvä. Liitto ei kuitenkaan pidä kannatettavana siirtää tehtävää nyt

jälleen yhtenä uutena lisätehtävänä varsinkaan, kun sen aiheuttamien kustannusten korvausten kattavuudesta ei ole täyttä varmuutta ja kyseessä ovat pääsääntöisesti valtionhallinnon palvelutehtävät. Lailla säädettävä velvoite on myös vastoin kunnallista itsehallintoa.

Eri hallinnonalojen tavoitteena on siirtää palvelujaan mahdollisimman kattavasti sähköiseen muotoon ja internetin yli kotikoneilta (ja mobiilisti) käytettäviksi. Liitto näkee esitetynlaisen asiointiverkoston rakentamisen lain voimalla kuntia pakottavana, raskaana ja kalliina välivaiheena varsinkin kun tavoitteena on asiointikäyntien vähentäminen. Tämän sijaan tulisi valtion osoittamia resursseja osoittaa tehokkaan, varmatoimisen ja kaikkiin asuttuihin kotitalouksiin asti ulottuvan tietoliikenneverkon rakentamiseen, asiakaslähtöisten ja helppokäyttöisten sähköisten palvelujen kehittämiseen sekä sähköisten palveluiden tehokkaaseen käyttöönottoon. Valtionhallinnon toimijat tulisi muilla tavoin velvoittaa säilyttämään alueilla kohtuullinen asiointipalveluverkosto yhteistyössä kuntien kanssa sopimus pohjaisesti kuitenkin erilaisin kannustimia käyttäen. Kuntien jo nykyisin käytettävissä olevia, tähän tarkoitukseen jo hyvin soveltuvia tai siihen helposti muutettavia toimi- tai asiointitiloja, tulisi tehokkaalla tavalla hyödyntää (esim. kirjastot).

Kainuun liiton vastaukset esitettyihin lausuntopyyntöjen kysymyksiin:

Kysymys 1. Lakisääteisyteen perustuva asiakaspalvelumalli Lailla säätäminen niistä asiakaspalvelupisteisiin sijoitettavista valtionhallinnon palveluista ja niiden palveluvalikoimasta selkeyttäisi palvelupisteiden toiminta-edellytyksiä nykyiseen sopimusmenettelyyn verrattuna. Mikäli verkoston rakentamisesta säädetään lailla, on hyvä, että erilaisten kriteerien avulla turvataan palvelun yhdenvertainen saavutettavuus koko maassa.

Koska palvelupisteissä palveluneuvojat eivät voi olla kaikkien tarjolla olevien hallinnonalojen asiantuntijoita, tulisi palvelutoimintaa ja muotoja suunnata yhä enemmän ajanvarauksiin ja etäyhteyksiin suoraan tarvittavien viranomaisten kanssa ja pyrkiä välttämään useita, turhia palvelutasoja virhemahdollisuuksineen (kts. Verottajan mielipide).

Kysymys 2. Asiakaspalvelun järjestämisen ja ylläpitämisen säätäminen kunnille (järjestämisvelvoite)
Palvelutoiminnan järjestämisen pääpaino tulisi olla valtionhallinnon toimijoilla.

Kysymys 3. Lakisääteiset valtion palvelut
Mikäli viranomaiselle on muutoin toimiva asiakaspalvelu, ei kaikkia palveluja tarvitse siirtää asiakaspalvelupisteisiin. Tietty minimipalveluvalikoima on suositeltavaa olla kaikissa palvelupisteissä; työ- ja elinkeinotoimistojen palvelut ovat näistä olennaisimmat. Sen sijaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten palvelut tulee ensi sijassa tarjota nykyisistä toimipaikoista. Yhteispalvelun laajentamisella ei missään tapauksessa saa tavoitella ELY-keskusten määrän vähentämistä.

Kysymys 4. Kunnan on tarjottava myös omat palvelunsa asiakaspalvelupisteessä
Kuntien tulee itse voida päättää asiakaspalvelupisteissä tarjottavista palveluistaan.

Kysymys 5. Asiakaspalvelupisteen toimintaympäristö
Tietyt kriteerit ja malli asiakaspalvelupisteeksi rakennettaville/muutettaville toimitiloille on hyvä olla. Kuitenkin kunnista löytynee erilaisia toteutuskelpoisia ratkaisuja, jotka on syytä ottaa huomioon ja sallia toteutettaviksi.

Kysymys 6. Asiakaspalvelupisteen toimintaprosessit
Valmistelun tässä vaiheessa asiaan ei kantaa.

Kysymys 7. Asiakaspalvelupisteen laadun arviointimalli
Asiakaspalvelun toteutuessa on määriteltävä vaikuttavuuden mittarit. Ei kantaa nyt esitettyyn malliin.

Kysymys 8. Asiakaspalvelupisteen käynnistäminen ja kehittäminen
Toimintamallia on ehdottomasti testattava ennen laajempaa käyttöönottoa, erityisesti tietojärjestelmiä, niiden toimivuutta, soveltuvuutta ja yhteensovittamista muiden järjestelmien kanssa. Yhteistyömahdollisuudet vasta aloittaneen Kansalaisneuvonnan kanssa on hyvä selvittää.

Kysymys 9. Asiakaspalvelun ohjaus- ja valvontamalli
Mikäli kunnalle säädetään lailla palvelupisteen perustamis- ja ylläpitovastuu, tulee sillä olla myös palvelun ohjaus itsellään.

Kysymys 10. Rahoitusmallina perusosa ja suoritteisiin perustuva osa
Kuvatulla mallilla läheskään kaikki asiakaspalvelupisteen perustamiseen vaadittavien järjestelyjen kustannukset eivät tule katetuiksi vaan jää kunnan hoidettaviksi. Myös hallinnon yleiskulut jäävät mallin mukaan kattamatta. Mallia tulee korjata ainakin näiltä osin.

Kysymys 11. Rahoitus perustuu laskennallisiin kustannuksiin
Mikäli kustannusten jako ja korvautuvuus määräytyy valtionhallinnon asiakkaiden asiointimäärän mukaan ja oletetaan asiointien vähenevään kehitykseen, tarkoittaa se kustannusten jäämistä yhä enenevässä määrin kuntien katettaviksi. Rahoitusmallista puuttuu kuntia asiaan kannustava ote.

Kysymys 12. Palvelupisteen kysynnän vaikutukset
Mikäli palvelujen kysyntä on vähäistä ja vähenee yhä, kuten odotetaan, ovat kuntien erilaiset toimitilaratkaisut yhä tärkeämpiä asiakaspalvelupisteitä perustettaessa, esim. asiakaspalvelupisteen sijoittaminen kirjastoon tai muun kunnan palvelun yhteyteen.

Kysymys 13. Palvelupisteiden saavutettavuus
40 kilometrin etäisyys saavutettavuuden kriteerinä on hyvä.

Kysymys 14. Palvelupisteverkon tuottavuus ja taloudellisuus, henkilöstö
voi tehdä osan aikaa kunnan muita tehtäviä

Edellytys on kannatettava.

Kysymys 15. Palvelupisteverkkovaihtoehdot; 129 vai 164 asiakaspalvelupistettä

Pienempi eli 129 asiakaspalvelupistettä on kannatettavampi. Tämä vaihtoehto aiheuttaisi vähemmän edelleen hyvin toimivien valtion virastojen toimintojen siirtämistä uusiin perustettaviin asiakaspalvelupisteisiin.

Kysymys 16. Yhteisen asiakaspalvelupisteverkoston ja toimijoiden omien palvelupisteverkkojen päällekkäisyys

Päällekkäisyyksiltä ei voida täysin välttyä. Asiakaskäyntien vähentyessä eri toimijoiden omissa toimipisteissä, syntyy luontevasti ajatus yhdistää eri palveluja saataville yhteisiin Asiakaspalvelupisteisiin.

Kysymys 17. Palveluneuvojien rekrytointi

Palveluneuvojien rekrytointi kuuluu luonnollisesti kunnille, joilla velvoite perustaa palvelupiste.

Kysymys 18. Palveluneuvojan tehtävät

Tietynlainen, yhdenmukainen perustehtävänkuva tulee olla, mutta myös paikalliset variaatiot sallittava.

Kysymys 19. Palveluneuvojille annettava toiminnallinen perehdytys, koulutus ja asiantuntijatuki

Palveluneuvojille annettava tuki ja koulutus kuuluvat ilman muuta niiden valtionhallinnonalan toimijoiden järjestettäväksi, joiden palveluja pisteissä välitetään."

2) Maakuntajohtaja Pentti Malinen ja vs. aluekehitysjohtaja Paula Karppinen ovat 18.9.2013 antaneet Kainuun ELY-keskukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO KAINUUN ALUEELLISEN MAASEUDUN KEHITTÄMIS-
SUUNNITELMAN 2014 – 2020 LUONNOKSESTA

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen maaseutu- ja energiayksikkö on pyytänyt Kainuun liiton kommenttia sekä muutos- ja korjausehdotuksia Kainuun alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014 – 2020 luonnoksesta (15.8.2013).

Kainuun alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma 2014–2020 liittyy Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman valmisteluun. Se pohjautuu Kainuun alueelliseen maaseudun kehittämissuunnitelmaan

2014–2020, jota valmistunut samasta prosessista jo aiemmin. Alueen kehittämissuunnitelma ja kehittämissuunnitelma muodostavat yhdessä Kainuun maaseutuohjelman. Kainuun alueellisen maaseutus suunnitelman luonnosversio on Kainuun ELY-keskuksen vastaus maa- ja metsätalousministeriön 13.3.2013 antamaan toimeksiantoon.

Kainuun alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelmaluonnos 2014 – 2020

Kainuun alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014 – 2020 luonnokseen liittyy kuvaus Kainuun alueen ohjelmien yhteensovituksesta ja työnjaosta. Tässä lausunnossa tarkastellaan otsikossa mainittua asiaa tästä näkökulmasta. Selkeiden ja lopullisten kannanottojen muodostaminen tässä vaiheessa näihin kysymyksiin on aluekehitysviranomaisen näkökulmasta jonkin verran ongelmallista, koska a) Kainuun maakuntastrategia, jonka kautta eri ohjelmien työnjako ja yhteydet tulee tarkastella, on vasta valmistelussa ja tulee hyväksyttäväksi maakuntavaltuuston kevätkokoukseen 2014; b) voimassa oleva Kainuun maakuntaohjelma 2009 – 2014 on siten käytettävissä oleva vertailupohja mutta siis tulee pian uudistumaan; c) myöskään EU-osarahoitteisten ohjelmien kokonaisuus ei ole vielä täysin sisällöllisesti vakiintunut, eivätkä maakunnittaiset rahoituskehikset ole tiedossa. Näistä rajoituksista huolimatta on hyvä tässä vaiheessa tarkastella maaseudun kehittämissuunnitelman asemointia Kainuun ohjelmakokonaisuudessa tulevilla EU- ja maakuntaohjelmakaudella.

Maaseudun kehittämisen rooli nykyisessä ja tulevassa maakuntastrategiassa

Voimassa olevassa maakuntaohjelmassa maaseudun kehittäminen on omana toimintalinjana, jolloin siihen liittyvät toimenpiteet ovat selkeästi rajattu ja fokusoitu kokonaisuus. Maaseudun kehittämisinstrumentit ovat selkeästi ELY-keskuksen kautta kohdennettu alueelle ja hanketasolla yhteensovitusta ja työnjakoa tehdään maakunnan yhteistyöasiakirjan kautta sekä rahoitusryhmän toiminnassa. Kainuun strategiaryhmän alaisuudessa on toiminut oma maaseuturyhmä. Lisäksi hankkeistusta on koordinoitu ja ohjattu ns. työohjelmamallilla. Toimintamalli on ollut selkeä, vakiintunut ja toimiva.

Kainuun liitto pitää tärkeänä, että Kainuun alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014 – 2020 valmistelussa ja em. mallin mahdollisessa jatkamisessa otetaan huomioon muutamia tässä vaiheessa avoimia kysymyksiä. Näitä ovat mm. seuraavat:

- EU-ohjelmiin on tullut yhteisenä kehittämisteemana ja rahoituskohteena vähähiilisuuden edistäminen, joka koskee sekä rakennerrahastojen että maaseuturahaston ohjelmia. Vähähiilisuuden teeman – ja laajemmin biotalouden - tehokas toteuttaminen vaatii myös maakuntaohjelman tasolla linjauksia ja tulevassa hankkeistuksessa yhteensovitusta. Asia on lähtökohtaisesti myönteinen Kainuun maaseudun kehittämisen näkökulmasta.
- Toinen tarkempaa yhteensovitusta vaativa kysymys voi olla maaseudun tietoliikenneyhteyksien, erityisesti laajakaistaverkon, rakentaminen ja siihen liittyvien palvelujen kehittäminen. Voi olla, että näitä asioita linjataan jo valtakunnan tasolla EU-ohjelmatyössä.
- Tuleva maakuntasuunnitelma ja ohjelma yhdistyvät ja tiivistyvät yhdeksi kokonaisuudeksi ja samalla on tarkoitus lisätä maakuntaohjelman toteutuksessa ennakoivaa otetta. Käytännössä tämä tarkoittaa maakuntaohjelman sisällön tiivistämistä. Maaseutu tunnustetaan yhdeksi Kainuun kehittämisen ja menestyksen avaintekijäksi. Näin maaseutu

teemana nostetaan mahdollisesti yhdeksi läpileikkaavaksi teemaksi maakuntaohjelmassa. Maakuntaohjelman toteutussuunnitelmassa maaseudun kehittämistoimenpiteet ja rahoitus ovat mahdollisesti oma kokonaisuutensa.

Kommentit sisältökokonaisuuksittain

1. Visio

Maaseudun alueellisen kehittämisstrategian valmistelun yhteydessä on laadittu Kainuun maaseutuvisio. Kainuun liitto pitää visiota edelleen ajan-kohtaisena ja toimivana Kainuun maaseudun kehittämisen päämääräksi. Visiota tulee kuitenkin täydentää lisäämällä vision ensimmäiseen lauseeseen adjektiivi toimiva: *Kainuun maaseutu tarjoaa turvallisen, toimivan, viihtyisän ja virikkeellisen asuin-, työ- ja yrittäjyysympäristön. ...*

2. Teemapohjainen maaseudun kehittämistyö

Kainuun liiton näkemyksen mukaan teemaohjelmien kautta tapahtunut maaseudun kehittämistyön koordinointi on ollut tuloksellinen toimintatapa, jota on syytä jatkaa. Teemavalintaan on ehdotettu vain vähäisiä muutoksia: entisten viiden teeman lisäksi olisi valmisteilla elintarvike/lähi-ruoka –ohjelma. Lisäksi kyläteemaohjelman päärahoittajaa esitetään muutettavaksi. Kainuun liiton näkökulmasta teemaohjelmien määrää ja rahoitusmuutoksia on liian aikaista vielä sitovasti päättää. Kainuun liitto esittää, että kyläteemaohjelma säilyy Kainuun ELY-keskuksen rahoittamana teema-ohjelmana. Biotalteen liittyvien teemaohjelmien toteutus-alaa sen sijaan voitaisiin laajentaa myös aluekehitys- ja sosiaalirahastojen hankkeita koskeviksi.

Kainuun liitto esittää erillisen lähiruoka-asioihin keskittyvän elintarvike-teemaohjelman käynnistämistä. Tällä teemaohjelmalla voitaisiin tehostaa prioriteetti 3 tavoitteiden toteuttamista.

3. Suunnitelman tavoitteet

Suunnitelmassa esitetyt viisi teemoittaista tavoitetta ovat hyvin sopivia maaseudun kehittämisen tavoitteiksi ja voivat jopa tässä muodossaan tulla huomioonotetuksi tulevassa maakuntaohjelmassa / sen toteutussuunnitelmassa.

4. Prioriteetti 1: Tietämyksen siirron ja innovaatioiden edistäminen maa- ja metsätaloudessa sekä maaseudulla

Prioriteetin 1 laadullisiin tavoitteisiin tulee lisätä sähköisten palvelujen käyttöasteen nostaminen sekä uusien verkkopalvelujen käyttöön otto. Määrällisiin tavoitteisiin tulee lisätä laajakaista liittymien määrän lisääminen niin, että vuoteen 2020 mennessä ohjelman kohdealueella 100% yrityksistä ja 99% kotitalouksista on laajakaistayhteys.

5. Prioriteetti 2: Maatalouden kilpailukyvyyn ja maatalojen elinkelpoisuuden lisääminen

Prioriteetissa 2 on hyvin tunnistettu kainuulaisen maatalouden kilpailukyvyyn kehittämishaasteet ja prioriteetin linjaukset ja tavoitteet ovat osuvia.

6. Prioriteetti 3: Elintarvike- ja non food -ketjun organisoitumisen ja maatalouden riskienhallinnan edistäminen

Prioriteetti 3, Elintarvike- ja non food -ketjun organisoitumisen ja maatalouden riskienhallinnan edistämistä, on maakunnan tavoitteiden mukainen. Kainuun liitto pitää tärkeänä tuottaja - kuluttaja suhteen kehittämistä muun muassa vahvistamalla kysyntälähtöistä ajattelua elintarviketuotannossa. Lisäksi Kainuun liitto esittää Prioriteetti 3 määrällisten mittareiden luetteloon (s. 9) lisättäväksi laitoskeittiöiden lähiruuan käyttöprosentin.

7. Prioriteetti 4: Maa- ja metsätalouteen liittyvien ekosysteemien ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen

Prioriteetin 4 konkreettinen sisältö suunnitelmaluonnoksessa vaikuttaa liian moninaiselta ja hajanaiselta. Tällöin voi epäillä toimenpiteiden vaikuttavuutta.

8. Prioriteetti 5: Voimavarojen tehokkaan käytön sekä vähähiilisen ja ilmastoa säästävään talouteen siirtymisen edistäminen maatalous-, elintarvike- ja metsäsektoreilla

Prioriteetilla 5 on vahva kytkentä vastaaviin vähähiilisyyttä edistäviin EAKR- ja mahdollisesti myös ESR -ohjelmista rahoitettaviin toimenpiteisiin ja hankkeisiin. Kainuun maakuntaohjelmassa ei ole tähän teemaan liittyviä tavoitteita, mutta Kainuun ilmastostrategiassa ja ympäristöohjelmassa tällaisia tavoitteita on. Niiden pohjalta tullaan tulevan maakuntastrategian tavoitteita asettamaan. Tämän teemakokonaisuuden haltuunotto vaatii uudenlaista valmistelutyötä. Tässä voidaan tuloksellisesti yhdistää maaseudun raaka-ainetuotannon sekä teollisen jalostuksen eri tuotteiden tuotanto-/arvoketjut toisiinsa. Kainuun bioenergian teemaohjelman tulee ottaa kokonaisvastuu prioriteettia 5 toteuttavien kehittämissuunnitelmien koordinoinnista.

9. Prioriteetti 6: Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseutualueilla

Prioriteetin 6 nykytuotoilussa korostuu liikaa Kainuun maaseutualueiden elinkeinotoiminnan ja työllisyyden vahvistaminen. Tavoitteissa tulee tuoda vahvemmin esille sosiaalisen osallisuuden vahvistaminen ja köyhyyden vähentäminen. Tämän toteuttamiseksi on perusteltua jakaa prioriteetti 6 kahteen erilliseen prioriteettiin: 1) paikallisen osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen sekä syrjäytymisen vähentäminen ja ehkäisy, 2) taloudellisen kehityksen, työllisyyden ja yritystoiminnan edistäminen maaseutualueilla. Nykyisen prioriteetin 6 laadulliset ja määrälliset tavoitteet pitäisi jakaa näihin kahteen prioriteettiin.

Prioriteetin 6 alueellisissa tavoitteissa tulee asettaa tavoitteeksi asuin- ja elinolosuhteiden kehittäminen, ei pelkästään turvaaminen. Laadullisten tavoitteiden muotoilua tulee tarkentaa, sillä tekstissä yksittäisiä toimenpiteitä on listattu tavoitteiksi, esim. ”eri väestöryhmien tarpeiden selvittäminen”. Laadullinen tavoite: ”lähidemokratian, yhteisöllisyyden ja suvaitsevaisuuden edistäminen” on mainittu kahteen kertaan.

10. Alueen ohjelmien yhteensovitus ja työnjako

Yhteensovituksen osalta jo lausunnon johdannossa todettiin tietyt avoimena olevat kysymykset, jotka tulee myöhemmin ohjelmatyössä selvittää. Suunnitelmaluonnoksessa on kuvattu Kainuussa vakiintunut toimintamalli, mutta tämänhetken näkymien mukaan rakennerahastohallintoa ja aluekehityslakia ollaan muuttamassa. Muutoksista ei vielä ole varmuut-

ta. LEADER- toimintaryhmien ja Kajaanin kaupunkikeskustaan kohdistuvan paikallisen kehittämisen yhteensovitus tulee tässä otettavaksi huomioon.

11. Lämpileikkaavat teemat

Alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma noudattaa muun muassa Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014–2020 sekä Kainuun maakuntasuunnitelman 2025 ja -ohjelman 2009–2014 lämpileikkaavia teemoja. Maakuntasuunnitelma ja -ohjelma ovat koko maakunnan yhteinen tahdonilmaus, jossa on yhteen sovitettu eri toimijoiden näkökulmat mm. maakunnan alueellisiksi lämpileikkaaviksi teemoiksi. Kainuun maaseudun kehittämissuunnitelman laadinnassa on hyvä ottaa huomioon uuden maakuntasuunnitelman 2035 ja -ohjelman 2014–2013 käynnissä oleva valmistelu ja lämpileikkaavien teemojen mahdollinen muuttuminen valmisteluprosessissa. Kainuun liitto esittää, että alueellisessa maaseudun kehittämissuunnitelmassa tuodaan selkeästi esille, että alueelliset lämpileikkaavat teemat perustuvat Kainuun maakuntasuunnitelman 2025 ja -ohjelman 2009–2014 lämpileikkaaviin teemoihin ja että uutta maakuntastrategiaa valmistellaan vuosina 2013–2014.

12. Suunnitelman alueellinen valmistelu

Kainuun liitto pitää tärkeänä Kainuun maakuntastrategian ja Kainuun alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014–2020 linjausten yhteensovittamista. Yhteensovitus voidaan tiivistää esimerkiksi erikseen sovittavan neuvottelun yhteydessä, mutta maakuntaohjelmatyössä Kainuun ELY:n asiantuntijoilla sekä maaseudun kehittämisen sidosryhmillä tulee olemaan jatkuva, vuorovaikutteinen rooli.

Kainuun liitto pitää lausunnolla olevaa luonnosta lähtökohtana tulevan maakuntaohjelman valmistelussa ja esittää, että valmistelujen edistämiseksi järjestettäisiin viranomaisneuvottelua Kainuun liiton ja Kainuun ELY-keskuksen välillä ja sovittaisiin maakuntaohjelmaan liittyvästä jatkovalmistelusta."

3) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ovat 9.10.2013 antaneet Sotkamon kunnalle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO SOTKAMON AATELINRANNAN RANTA-ASEMAKAAVAN KAAVALUONNOKSESTA

Ranta-asemakaavoituksen kohteena oleva alue sijaitsee Sotkamon kunnan Nuaskylän kylässä Tenetinvirran varrella Vuokatin kylän pohjoispuolella tilalla 32:46 Kotkanpesä. Alueen lähellä Tenetinvirran vastarannalla sijaitsee uusi Härkökiven omakotitaloalue ja alueen itä-puolella sijaitsee Vuokatin ja Kontiomäen välinen rautatie.

Kaavahankkeen tavoitteena on mahdollistaa laadukkaiden matkailua palvelevien rakennusten rakentaminen matkailuyrityksen yritystoimintaa varten.

Vuokatin yleiskaavassa ko. alue on osoitettu RA(1) ja MY -alueiksi.

Asemakaavaluonnos

Kainuun voimassa olevassa maakuntakaavassa Aatelinrannan ran-

ta-asebakaavan alue on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Kaavaluonnoksen kaavaselostuksessa on todettu maakuntakaavan kehittämisperiaatemerkinnot. Asemakaava-alue sisältyy maakuntakaavan matkailun vetovoima-alueeseen Kajaani-Sotkamo Nuasjärven alue. Yleiskaavan RA -alueen muuttaminen ranta-asebakaavassa RM -alueeksi on saman suuntainen maakuntakaavassa alueelle osoitetun matkailun kehittämiseen liittyvien tavoitteiden kanssa.

Mittava matkailupalvelujen toimintoja varten osoitettava rakennusoikeus edellyttäisi lähtökohtaisesti ranta-asebakaavaa laajempaa yleiskaavallista tarkastelua. Tällöin voitaisiin ottaa huomioon mm. mahdolliset muiden maanomistajien suunnitelmat ja kehittämistarpeet, rakennettu ja luonnonympäristö sekä liikenneyhteyksiin liittyvät kehittämistarpeet."

4) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ovat 9.10.2013 antaneet Sisäasiainministeriön Rajavartiolaitoksen esikunnalle seuraavan sisältöisen lausunno:

"LAUSUNTO RAJAVYÖHYKKEESTÄ JA RAJAVYÖHYKKEEN TAKARAJASTA ANNETUN VALTIOEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

Sisäasiainministeriön rajavartio-osasto on pyytänyt mm. Kainuun liitolta lausuntoa luonnoksesta rajavyöhykkeestä ja rajavyöhykkeen takarajasta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamiseksi. Muutosehdotuksen tarkoituksena on tarkistaa raja-vyöhykkeen takarajan kulkua ja kaventaa rajavyöhykettä niillä alueilla, joilla se on rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi mahdollista.

Asetusluonnos

Kainuun maakuntakaava 2020 on vahvistettu valtioneuvostossa 29.4.2009. Maakuntakaavassa Kainuun alueella sijaitseva rajavyöhyke on osoitettu merkinnällä ER Ra-javyöhyke. Rajavyöhyke on osoitettu maakuntakaavassa asetuksen 653/2005 mukaisena.

Kainuun liiton tavoitteena on käynnistää Kainuun maakuntakaava 2020:n tarkistaminen vuonna 2014. Maakuntakaavan tarkistuksen yhteydessä rajavyöhyke ja sen sijainnissa tapahtuneet muutokset tulevat huomioon otettavaksi.

Valmisteilla olevassa asetuksessa ei ole esitetty muutoksia rajavyöhykkeen takarajan kulkuun Kuhmon kaupungin tai Suomussalmen kunnan alueelle.

Kainuun liitolla ei ole huomautettavaa asetusluonnokseen."

5) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ovat 9.10.2013 antaneet Sisäasiainministeriön Rajavartiolaitoksen esikunnalle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO SISÄASIANMINISTERIÖN ASETUSLUONNOKSESTA RAJAVARTIOLAITOKSEN HALLITSEMAA TILAA TAI ALUETTA KOSKEVISTA LIIKKUMISRAJOITUKSISTA JA

-KIELLOISTA

Sisäasiainministeriön rajavartio-osasto on pyytänyt mm. Kainuun liiton lausuntoa asetusluonnoksesta rajavartiolaitoksen hallitsemaa tilaa ja aluetta koskevista liikkumisrajoituksista ja -kielloista.

Asetus rajavartiolaitoksen hallitsemaa tilaa ja aluetta koskevista liikkumisrajoituksista ja -kielloista (1323/2011) tuli voimaan 1.1.2012. Asetuksella vahvistettiin rajavartiolaitoksen toiminnan turvaamiseksi välttämättömät liikkumisrajoitukset mm. kaluston ja materiaalin suojaamiseksi sekä ihmisten suojelemiseksi vaaroilta.

Liikkumisrajoituksista ja -kielloista annetun asetuksen liitteiden mukaisia eräiden rajoitus- ja kieltoalueiden rajauksia ehdotetaan nyt tarkistettavaksi. Lisäksi asetukseen tehtäisiin eräitä Rajavartiolaitoksen organisatiomuutoksista johtuvia nimenmuutoksia. Asetusluonnos on valmisteltu Rajavartiolaitoksen hallintoyksiköiden esitysten perusteella. Asetusmuutos ehdotetaan tulevaksi voimaan 1.1.2014.

Asetusluonnos

Kainuun liitolla ei ole huomautettavaa asetusluonnokseen."

6) Maakuntajohtaja Pentti Malinen ja aluekehitysasiantuntija Helena Aaltonen ovat 15.10.2013 antaneet sosiaali- ja terveysministeriölle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON JÄRJESTÄMISLAIN VALMISTELURYHMÄN VÄLIRAPORTISTA

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa tulee kehittää palvelukokonaisuutena ja ottaa silloin huomioon kansalaisten palvelutarpeet alueellisine eroineen, palvelutuotannon mahdollisuudet alueellisine eroineen ja rahoitus.

Kainuun liitto pitää ehdottoman tärkeänä, että Kainuussa vuodesta 2005 alkaen toiminut perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, erityishuollon, sosiaalipalvelujen ja ympäristöterveydenhuollon yhteinen integroitu organisaatio voi ja saa jatkaa toimintaansa ja että se hyväksytään yhdeksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämis- ja rahoitusmalliksi.

Kainuussa kunnat ovat perustaneet sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän, joka hoitaa myös Kainuun sairaanhoitopiirin tehtävät. Kainuussa kuntayhtymämalli on ainoa sote-palvelujen järjestämismallivaihtoehto, josta alueen kunnat ovat yksimielisiä.

Julkisten palvelujen kestävyysvajetta ei saada ratkaistuksi, ellei sosiaali- ja terveydenhuollossa ja niiden rahoituksessa tehdä suuria rakenteellisia muutoksia, joita Kainuun palvelujärjestelmä jo nyt toteuttaa. Muutoksia tarvitaan myös palvelusisällöissä sairastumista ennalta ehkäisevään, terveyttä ja hyvinvointia edistävään, investoivaan toimintaan, mikä aikaa myöten säästää sote-menoja. Yhteiskunnan toimintakykyä on silloin katsottava laajemmin kuin vain sote-palvelujen osalta. Yksilötasolla on pyrittävä kriisitilanteissa (työttömyys, sairaus, perheen hajoaminen jne.) myönteisen elämän käänteen aikaan saamiseen.

Rakennemuutoksissa tulee ehdottomasti taata maan kaikkien osien asukkaiden palvelut tasa-arvoa edistävällä tavalla.

Suomen perustuslain 6 § mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä ja 9 § mukaan jokaisella Suomen kansalaisella on oikeus valita asuinpaikkansa. Perustuslain 19 § mukaan julkisen vallan on turvattava jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä. Perustuslain toteuttamiseksi myös harvaan asutun, pitkien väli-matkojen pohjoisessa Suomessa tulee taata kansalaisten yhdenvertaisuus riittävien terveyspalvelujen saannissa.

Kuntarakenne- tai sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa ei ole vielä haettu koko kansakunnan yhteistä tahtotilaa ja näkemystä hyvästä tavasta uudistaa palvelujärjestelmiä ja parantaa asukkaiden elinoloja. Uudistusten läpiviemisen henki on saneleva, mikä ei vastaa Kainuun liiton näkemystä julkisten palvelujen demokraattisesta ja aluelähtöisestä kehittämisestä.

1. Palvelut

Kainuun liitto tahtoo, että sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisessa tulee olla perustuslain mukainen lähtökohta eli riittävien sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaaminen koko väestölle. Väestöpohja- ja kuntarakennemuutoksiin tähtäävä uudistus ei takaa kansalaisille tarpeisiin osuvia sote-palveluita.

Ensin tulisi määritellä palvelut, jotka voidaan luvata koko maan asukkaille riittävän lähellä, jotta elämä on turvallista. Sitten tulee miettiä, mitä rahoitusjärjestelmälle tulisi tehdä, että yhdenvertaisuus palvelujen saavuttamisessa toteutuu kaikkialla. Vasta tämän jälkeen voidaan rakentaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuualueet, jotka pystyvät takaamaan riittävän ja osaavan palvelujen tuotannon ko. alueella. Kuntien palveluja pohtiva työryhmä on vasta aloittanut työnsä. Lähipalveluiden määrittämisestä tulisi työ kuitenkin aloittaa.

Raportissa ei käsitellä julkisen ja yksityisen terveydenhuollon palvelun nykyistä eikä tulevaa integraatiota. Jatkotyössä tulee paneutua tarkemmin yksityisen ja julkisen palvelutuotannon nykykäytäntöihin, ongelma-kohtiin ja mahdollisesti kokonaan uusiin toimintamalleihin, myös kolmannen sektorin kanssa.

2. Rahoitus

Nyt ovat vireillä kuntarakennelain uudistus, sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus ja kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistus. Ennakkotietoja valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta piti tulla syyskuun 2013 kuluessa, mutta niitä ei ole saatu. Rahoitus on kuntarakenteita vaikuttavampi tekijä palvelujen järjestämisessä. Monikanavaisuudesta tulee irtautua ja siirtää Kansaneläkelaitoksen kautta kulkeva rahoitus syntyville sote-alueille, Kainuussa SOTE-kuntayhtymälle. Kainuussa on laskettu, että mm. kuljetuspalveluissa saavutettaisiin sillä tavalla parin miljoonan vuotuinen säästö.

Perustettavien ja jo toimivien sote-alueiden kuntarahoitus (s.38) ei ole helposti ratkaistava ongelma. Kaatuihan Kainuun hallintokokeilun jatko nimenomaan rahoitusta koskeviin erilaisiin näkemyksiin. Kainuun liitto katsoo, että parasta on osoittaa kuntien ja niiden väestön olosuhteiden mukaisesti määräytyvä sote -valtionosuus suoraan järjestämisvastuussa olevalle sote-alueelle, Kainuussa Sote -kuntayhtymälle. Kuntien tulee päästä sopimukseen verotuloista maksettavasta sote-palvelujen rahoituksesta.

3. Rakenteet

Vastuukuntamalli tuottaa lähtökohtaisesti ongelmia asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien ja palvelutuotannon tasapuolisuuden näkökulmasta, joten se on huono järjestämismalliksi. Kainuun hallintokokeilusta saadun kokemuksen mukaan sosiaali- ja terveystalvet kannattaa tuottaa keskussairaalaapiirin kattavalla alueella, jolloin asiantuntijapalveluja voidaan tuottaa riittävän kokoiselle asukasohjalle ja samalla perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalvelut voidaan järjestää palvelemaan asiakkaan tarpeita. Tämä ei missään nimessä saa merkitä syrjäseutujen väestön terveyden kannalta välttämättömän perusterveydenhuollon verkoston purkua vaan pikemminkin parempaa järjestelyä, sillä puutteellinen perusterveydenhuolto kasvattaa vääjäämättä erikoissairaanhoidon kustannuksia.

4. Voimavaroja lisättävä

Valtionosuudet, verotulot ja asiakaspalvelumaksut eivät pysty nykytilanteessa ja hallituksen ilmoitettua leikkaustavoitteensa kattamaan sote-menojen jatkuvaa kasvua.

Perusterveydenhuoltoon tulee kohdentaa voimakas resurssien lisäys, jotta siellä saadaan aikaan ennalta ehkäisevää toimintaa, jotta jatkuva menojen kasvu leikkautuu.

Rahoituksen parempi kohdentuminen ilman päällekkäisyyksiä saadaan aikaan yksikanavaisella rahoituksella. Se pitää sisällään luonnollisesti myös yksityisen ja kolmannen sektorin palvelujen käyttämisen.

Kainuun liitto esittää, että sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain valmisteluryhmä ottaa huomioon jatkovalmistelussa alla olevat seikat:

- Vahvan peruskunnan, vastuukunnan, tasavertaisena vaihtoehtona tulee olla mahdollisuus järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon (ja muita kunnallisia palveluja) riittävän suurilla yhteistoiminta-alueilla, jotka ovat rahoitus- ja järjestämisvastuuseen kykeneviä.
- Järjestämisratkaisun muodostamisessa tulee ottaa huomioon palvelujen jako ja toiminnan organisointi kolmelle tasolle: lähi-, seudulliset (maakunnallisiin) ja keskitetyt valtakunnalliset palvelut -periaatteella.
- Katkeamattoman hoitoketjun luomiseksi peruserikoissairaanhoido tulee integroida sosiaali- ja terveystalvelujen kanssa.
- Olemassa olevia ja hyvin toimivia rakenteita tulee voida hyödyntää mahdollisimman paljon. Esitetyn moniportaisen ja vaikeaselkoisen hallintorakenteen asemasta tulee tähdätä harvaportaiseen hallinto-rakenteeseen.

seen, joka takaa kansalaisten ja peruskuntien vaikutusmahdollisuudet päätöksentekoon. Vaarana on statukseltaan erilaisten kuntien (6 eri ryhmää) hirttäytyminen moniselkoiseen hallintorakenteeseen palvelujen kehittämissä ja tehostamisen jäädessä taka-alalle.

- Hallinnollisten uudistusten rinnalla on luotava samanaikaisesti myös uusi yksikanavainen rahoitusmalli nykyisen monikanavaisen sijaan."

7) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ovat 16.10.2013 antaneet FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy:lle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO KUHMON JONKERIN RANTA-ASEMAKAAVAN
KAAVAEHDOTUKSESTA

Kaava-alue sijoittuu Kuhmon kaupungin Jonkerin kylän läheisyyteen. Suunnittelualue sijaitsee Jonkerin ranta-alueella. Kuhmon keskustaan kaava-alueelta on matkaa noin 40 km. Ranta-asemakaava koskee osaa Jonkerin kylän kiinteistöä 27:5. Asemakaavalla muodostuvat rakentamiseen varatut korttelit ja virkistysalueet, venevalkamät, luonnonsuojelualueet, maa- ja metsätalousalueet sekä vesialueet. Ranta-asemakaava on lähtenyt vireille kaava-alueen maanomistajan aloitteesta. Ranta-asemakaavan tarkoituksena on osoittaa alueelle lomarakennuspaikkoja ja matkailurakentamista sekä retkeilyyn liittyviä virkistystoimintoja. Jonkerin aluetta kehitetään virkistys-, vapaa-ajanvietto- ja matkailukohteena ihmisille, jotka etsivät luonnon rauhaa ja erämaisia olosuhteita.

Kaavaa laativa FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy / Jaakko Isoherranen on pyytänyt Kainuu liiton lausuntoa kaavaehdotuksesta 31.10.2013 mennessä.

Ranta-asemakaavaehdotus

Ranta-asemakaavaa on muutettu kevään 2013 nähtävillä olon (8.3.–8.4.2013) jälkeen siten, että järven eteläosan rantavyöhyke, eteläosan saaret, Ahvenniemi ja Kylmävaaran luoteisosa on osoitettu suojelualueeksi (SL). Suojelualueelta poistetut rakennuspaikat on merkitty kaavaan maanomistajalle korvattaviksi rakennuspaikoiksi (RA-korv). Rakennettua rantaviivaa on kaavan toteuttamisen jälkeen noin 7,3 km, joka on noin 14 % ns. muunnetun rantaviivan määrästä.

Kainuun liitolla ei ole huomautettavaa ranta-asemakaavaehdotukseen."

8) Va. aluekehitysjohtaja Paula Karppinen ja projektipäällikkö Timo Kumpulainen ovat laatineet tilannekatsauksen: Kainuun kuntien valokuituverkon rakentamisen tilanne lokakuussa 2013, joka on erillisliitteenä.

Erillisliite nro: 6

Lisätietoja lausunnoista 1-2 ja 6 antaa maakuntajohtaja Pentti Malinen, puh. 044 797 0197, lausunnoista 3-5 ja 7 suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen puh. 044 710 0864 ja lausunnoista 8 va.

aluekehitysjohtaja Paula Karppinen, puh. 044 710 0867 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää, ettei viranhaltijapäätöksiä tai pöytäkirjoihin merkittyjä päätöksiä oteta maakuntahallituksen käsiteltäväksi ja merkitsee annetut lausunnot tiedoksi.

Maakuntahallitus:

Maakuntahallitus päätti, että lausunnossa nro 2 (Lausunto Kainuun alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014 - 2020 luonnoksesta) Kainuun liiton kantaa muutetaan niin, ettei lähiruoka-asioihin keskittyvää teemaohjelmaa käynnistetä.

Muilta osin maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.

Lausunnot kohdassa 8 Paula Karppinen ja Timo Kumpulainen esittelivät Kainuun kuntien valokuituverkon rakentamistilannetta.

Pentti Kettunen poistui kokouksesta tämän asian aikana klo 11.13.
Raimo Piirainen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen klo 11.25.

Timo Kumpulainen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen klo 11.25.
